

V prazničnem razpoloženju novega leta se zdi, da je prikladen čas tudi za nekakšen seštevek uspehov in neuspehov v letu, ki mu bomo kmalu dodali oznako preteklo, a še bolj kot to priložnost, da se — še preden pišemo leto 1986 — zazremo za trenutek vanj in potegnemo iz njega delček tega, kar naj bi bila prav kmalu naša sedanost. Kaj torej pričakujemo od leta 1986, prvega leta novega srednjeročnega obdobja, nadvse pomembnega tudi zaradi skupščinskih volitev?

Napovedi, pravijo, so sila nevaležna zadeva, vendar smo zaprosili zanje nekaj vidnejših predstavnikov življenja in dela v naši občini, da nam z zapisom ali v pogovoru povedo, kaj bo tisto najpomembnejše v letu, ki prihaja. V našem novoletnem pogovoru so sodelovali predsednik izvršnega sveta **Milan Jelenc**, predsednik občinske skupščine **Niko Lukež**, predsednica komiteja za družbene dejavnosti **Marijana Šturbej** in direktorji delovnih organizacij **Velane Andrej Lasič**, **Papirnice Vevče Stane Ermenc** in **Teola Miha Klešnik**.

Milan Jelenc: Čvrsteje združimo svoje sile

Naloga, ki nas čakajo v letu 1986, so nedvomno v veliki meri pogojene z doseženimi rezultati in z že začetimi aktivnostmi v predhodnem letu. Napak ravnanja niso tisti, ki mislijo, da je s prehodom iz enega koledarskega leta v drugega ali iz enega planškega obdobja v drugega možno v trenutku spremeniti ravnanje in delovanje. To še posebej velja

Za nadaljevanje gospodarskega razvoja občine je izjemno pomembno, da se v prihodnjem letu čimprej lotimo tistih večjih investicij, ki smo jih pripravljali v preteklem letu ter pomenijo povečanje družbenega proizvoda in izboljšanje gospodarske strukture v smeri sodobne tehnologije ter prestrukturiranja sedanjih proizvodnih programov.

Prizadevanja materialne infrastrukture bodo najprej usmerjena v dokončanje že začetih nalog, nato pa v uresničevanje programov, ki bodo sprejeti za naslednje petletno obdobje. Isto velja za družbene dejavnosti. Od odločitev delavcev v združenem delu bodo odvisne materialne možnosti razvoja teh dejavnosti v naslednjih letih. Temu bomo morali kot občani podrediti naše želje in potrebe.

Mislím, da bo prihodnje leto zahtevalo od nas še več naporov, še boljše delo in najbrž še kakšna nova odrekanja, vendar v težnji za kvalitetnejšim in hitrejšim

združenega dela, krajevnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti, kjer dobro delujejo družbenopolitične organizacije, kjer so razviti samoupravni odnosi, razvita tudi delegatska razmerja — in obratno. Seveda to v veliki meri zavisi tudi od kvalitete sestave delegatov in delegacij, tj. od tega ali so izraženi vsi interesi in zastopane vse socialne strukture dalje od usposobljenosti in aktivnosti delegatov in delegacij v zborih združenega dela, še posebno od aktivnosti konferenc delegacij, od kvalitete in dejavnosti delegatskih skupin za skupščino SRS in SFRJ, kjer se odloča o tistih sistemskih zadevah, ki v največji meri vplivajo na položaj delovne organizacije delavca in občana.

Lahko rečemo, da smo v tem mandatnem obdobju, kljub zaostrenim gospodarskim in socialnim razmeram ali celo navkljub temu le storili korak naprej, ko smo v občinski skupščini sprejeli dolgoročne in srednjeročne plane razvoja, ko smo se z drugimi delegati v mestni skupščini sporazumeli in dogovorili za naš nadaljnji razvoj, za izenačevanje možnosti dela in življenja delovnih ljudi in občanov, za celovitost novih naselij, za to, da je okolje eden od najbistvenjših pogojev za naš nadaljnji razvoj; ali ko smo v občinski skupščini analizirali in ocenjevali, denimo, vlogo in položaj agroživlilstva, gradbe-

sredna menjava dela.

V preteklem obdobju povzročeno zaostajanje osebnih dohodkov se je v družbenih dejavnostih izkazalo kot pereč problem. Celotnega zaostanka osebnih dohodkov v letu 1985 še ne bomo odpravili, zato pa bo to prioritarna naloga v naslednjem letu, ko bomo v družbenih dejavnostih nadaljevali z uresničevanjem programa o usklajevanju osebnih dohodkov z osebnimi dohodki v gospodarstvu. Ohranjali bomo življenjski standard delovnih ljudi in občanov, seveda v odvisnosti od učinkovitosti družbenega razvoja, rezultatov dela in realne rasti dohodka.

V naslednjem letu bomo nadaljevali z gradnjo objektov iz III. samopriskva in zunaj njega. Z zgraditvijo teh objektov bodo odpravljena izrazita neskladja in bo izboljšana standard posameznih področij v občini.

V kulturi bomo ohranili doseženo raven kulturnega življenja in umetniškega ustvarjanja. Izboljšana bo kvaliteta programov in nadaljevali bomo spodbujanjem kulturnih dejavnosti. Vzdrževanje naravne in kulturne dediščine pa bo v letu 1986 prednostna naloga.

Telesna kultura bo ostala na dosedanjih ravni športne rekreacije in vrhunškega športa, nadaljevala pa bo z razvijanjem telesnokulturnih navad otrok in

S to naložbo, ki jo načrtujemo že dve leti, z gradnjo pa smo pričeli novembra letos, bomo pridobili 7000 kvadratnih metrov površine, povečali zmogljivosti za 30 do 40 odstotkov, na novo zaposlili le 40 do 45 ljudi, izredno velik pa bo porast dohodka, saj bomo potem vključili v naš program še dodatna dela. Čeprav poslopje še ne stoji, smo šest strojev od devetintridesetih že dobili. Naložba, pri kateri znaša vrednost gradbenih in inštalacijskih del polovico zneska, drugo je oprema, bo končana v desetih mesecih.

Stane Ermenc: Izvozimo več kot polovico proizvodnje

V enajstih mesecih tega leta smo izvozili 34.000 ton papirja in 1,5 milijona rolic tapet v skupni vrednosti 23 milijonov dolarjev; od tega je bilo 22 milijonov dolarjev konvertibilnega izvoza. Naš letošnji izvoz bo znašal prek 25 milijonov dolarjev.

Za naslednje leto načrtujemo približno enake količine; v štiri-deset držav sveta naj bi prodali 36.000 ton papirja v vrednosti 22,5 milijona dolarjev in 970.000 rolic tapet, za katere naj bi na konvertibilnem trgu iztržili milijon, na klirinškem pa dva milijona dolarjev.

Koliko dolarjev bomo v resnici

Miha Klešnik: Pogoj za izvoz je dohodkovna uspešnost

Letošnje leto bo, kot kaže, uspešno; proizvodnjo smo organizirali brez posebnih težav, pravočasno smo si zagotavljali surovine in devize. Povečali smo fizični obseg proizvodnje, izpolnili vsa naročila, imamo majhne zaloge surovin in izdelkov. Tako je letošnje razmere v Teolu na kratko opisal direktor Miha Klešnik in dodal: Drugo leto pa bodo prav gotovo potrebni izjemni napor, da se bomo prilagodili novim razmeram glede uvoza in izvoza.

V Teolu znaša letna proizvodnja kemikalij 20.000 ton; od tega jih je kar polovica namenjena detergentski industriji. Na spisku njihovih izdelkov je le nekaj tiskov, katerih letna količina preseže tisoč ton, vseh drugih naredijo manj kot sto ton na leto. Teol je ena tistih delovnih organizacij v naši občini, ki so v letošnjem letu zelo povečale izvoz, kljub temu pa je njihov uvoz še vedno kar precej večji. Vsaj številke kažejo tako, v resnici pa je to razmerje nekoliko drugačno.

Problem našega izvoza je pravzaprav v tem, da ga vsega s številkami ne moremo prikazati,

Milan Jelenc

Niko Lukež

Marijana Šturbej

Naš novoletni pogovor

Andrej Lasič

Stane Ermenc

Miha Klešnik

za politiko obnašanja gospodarskih subjektov, ki se lahko oblikuje in spreminja samo skozi čas. Prav oblikovanje razvojne politike, ki naj bi jo bilo objektivno moč uresničiti v prihodnjih petih letih in do leta 2000, je bila temeljna in najtežja naloga izvršnega sveta v preteklem letu. Mislím, da nam je v planskih dokumentih uspelo ponuditi takšne rešitve, ki omogočajo vsem dejavnostim uresničevanje najpomembnejših interesov. Vsi seveda niso zadovoljni, saj vsem resnično ni bilo mogoče ugoditi, prav tako pa nas reševanje nekaterih problemov še čaka.

Sicer pa za preteklo leto mislim, da so delavci v naši občini velikino in dobro delali, še posebno v gospodarstvu, ki je nad pričakovani spet povečalo fizični obseg proizvodnje in ponovno krepko povečalo konvertibilni izvoz. Vendar se, žal, ta prizadevanja niso v celoti pokazala v dohodku. Dohodkovna učinkovitost, zlasti predelovalne industrije je prenizka; na eni strani zato, ker so porabljena sredstva previsoka, na drugi strani pa zato, ker trg ne sprejema več kakršnihkoli cen končnih proizvodov. Ker pri osebnih in skupni porabi niso bile upoštene ekonomske zakonitosti oziroma dohodkovne možnosti, je prišlo do precejšnjega realnega zmanjšanja akumulacije.

Zato velja v prihodnjem letu z vsemi možnimi sistemskimi in drugimi ukrepi ekonomske politike zagotoviti bistveno znižanje inflacije pa ustvarjanje takšnih možnosti gospodarjenja, da bosta omogočeni ponovna krepitve materialne osnove združenega dela in usklajevanje vseh vrst porabe z ustvarjenim dohodkom. Vse to je treba na ravni vse države zagotoviti takoj na začetku leta, sicer bodo naša prizadevanja za doseganja navedenih ciljev v občini podobna boju z mlino na veter.

skupnim razvojem v naslednjih letih. Čvrsteje združimo svoje sile in bodimo enotnejši na vseh področjih dela in življenja ter v vseh okoljih, pa bomo v letu 1986 dosegli marsikaj, kar nam morda v preteklih letih ni uspelo.

Niko Lukež: Za večjo učinkovitost delegatskega sistema

Uresničevanje delegatskega sistema in delegatskih razmerij je dolgoročni proces tega, koliko, v kakšni meri in kje delovni človek in občan odločata o možnostih, sredstvih in rezultatih svojega dela neposredno, sama v temeljni organizaciji združenega dela, krajevni skupnosti in samoupravni interesni skupnosti ali prek delegatov in delegacij v delegatskih skupščinah od občine, mesta, republike do federacije.

Izkušnje, tudi v naši občini, kažejo, da v tistih okoljih, kjer ni razvitih samoupravnih socialističnih odnosov, kjer ne odločata delavec in občan, marveč nekdo drug v njunem imenu, posamezniki ali ozke skupnine, bodisi poslovojni in vodilni ali pa samoupravni oziroma izvršilni organi družbenopolitičnih organizacij in skupnosti ter samoupravnih interesnih skupnosti, tam ne moremo govoriti o razvitih delegatskih razmerjih.

Povsod tam, kjer delavec, združeno delo nista neposredna nosilca razvoja, družbenoekonomskih odnosov, združevanja dela in sredstev na temelju dohodka in svobodne menjave dela, povsod tam, kjer ni nagrajevanja po delu in rezultatih dela, ne moremo govoriti o razvitosti delegatskega sistema in razmerij. Torej gre za odločanje, za sporazumevanje in dogovarjanje, ne pa zgolj za formalno delovanje, za zasedanja delegacij in delegatskih skupščin, družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti, ne gre zgolj za številčno prisotnost, čeprav je tudi ta pomembna.

Zagotovo lahko trdimo, da so v tistih temeljnih organizacijah

ništva in prometa in se nato v republiški skupščini zavzemali za sistemsko reševanje nekaterih žgočih, odprtih dilem s teh področij.

Sprejeli smo enoviten plan razvoja Ljubljane, ki pomeni temelj človekovih spodbud, njegove svobode, ustvarjalnosti in sreče, temelj za nadaljnji razvoj socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, delegatskega sistema in delegatskih razmerij, njegovo uresničevanje pa bo še trd, neizprosno boj; premagovati in reševati bomo morali številne težave in nasprotja.

Marijana Šturbej: Uresničevanje ciljev resolucije 1986

Začenjamo leto, v katerem bomo na področju družbenih dejavnosti v občini uresničevali temeljne cilje, ki smo jih sprejeli z resolucijo za leto 1986. Tako bomo izenačevali dostopnost dobrin in možnosti za izvajanje teh dejavnosti z drugimi ljubljanskimi občinami. Ta cilj moramo doseči predvsem pri družbeni vzgoji in varstvu otrok, pri izobraževanju in v osnovnem zdravstvenem varstvu, to je na področjih, kjer v naši občini najbolj zaostajamo.

Bistvena usmeritev bo tudi razvijanje kvalitete pri izvajanju programov, kjer bodo imeli prednost programi, s katerimi bomo zagotavljali takšno raven, kot jo imajo te dejavnosti drugje.

Že dosežena stopnja razvoja družbenih dejavnosti bo zahtevala izboljšanje kvalitete storitev in raven družbenega standarda. Uporabniki in izvajalci v občinskih interesnih skupnostih bodo morali v ta namen skrbeti za izboljšanje ponudb z uvajanjem novih načinov in oblik izvajanja dejavnosti ter za izboljšanje kadrovske strukture in višje strokovne izobrazbe zaposlenih.

Bolj se bo uveljavljala svobodna menjava dela v odvisnosti od materialnih možnosti, bolj koif do sedaj se bo širila nepo-

mladine.

Druga področja družbenih dejavnosti, tj. socialno varstvo in skrbstvo, raziskovanje in zaposlovanje se bodo razvijala v skladu s sprejetimi temeljnimi cilji resolucije.

Vse to pa bomo lahko uresničili samo z učinkovitim gospodarjenjem in zavestjo nas vseh, da brez hitrejšega razvoja teh dejavnosti tudi ne gre.

Andrej Lasič: Tuji trg je bil spodbuda za naložbo

Velena je že vsa leta nazaj rasla organsko, razvijala se je postopoma. Sedanja etapa je že četrta, je pričel pogovor direktor Velane Andrej Lasič. Pri nas vedno ravnamo tako, da najprej zberemo denar in šele potem gremo v investicijo. Tudi tokrat smo 70 odstotkov potrebnega denarja prispevali sami, drugo so tuji krediti. K tej investiciji, vredni milijardo in 925 milijonov dinarjev, nas je predvsem vodila želja po izboljšanju našega asortimana in ne toliko želja po povečanju količine izdelkov. Gre predvsem za dodelavo metrskih zaves, to je za boljše pripravo surovine, lepši design, za konfekcioniranje in vezenje zaves.

Velena je ta čas najpomembnejša naložba v naši občini. Tovarna, v kateri je zdaj zaposlenih okoli 400 delavcev, zalaga s svojimi izdelki, predvsem zavesami, približno 35 odstotkov jugoslovskega trga. Nekako 14 do 15 odstotkov izdelkov izvozi, izvoz pa je v njihovem dohodku izražen z 10 odstotki.

Glavna spodbuda za to našo odločitev je bil zunanji trg, na katerega bomo letos izvozili skoraj za milijon dolarjev, od tega domala vse na konvertibilno področje, predvsem v Zahodno Nemčijo. Zadnjih pet let nismo nič vlagali v modernizacijo proizvodnje. Zdaj so vsi proizvodni prostori zasedeni več kot sto odstotno in ni prostega kvadratnega metra, kamor bi še lahko postavili kak stroj.

dobili za prodano blago, je odvisno od gibanja cen na svetovnem trgu — cene se namreč ravnajo tudi po ponudbi, ki pa je bila v drugi polovici letošnjega leta večja. Papir je zato v tem času zabeležil rahel padec cene. V naslednjem letu ne predvidevamo večje konjunktore, ki pa jo poleg potrošnje uravnavajo seveda tudi nove zmogljivosti.

Uvoznih potreb, če pri tem odračunamo investicijsko opremo, bomo imeli za 15,7 milijona dolarjev. Za svoje potrebe sami pridelamo nekaj manj kot 4000 ton lesovine in proizvedemo prek 60 do 70 odstotkov električne energije.

Papirnice Vevče je že vrsto let največji izvoznik v naši občini, saj gre njej pripisati kar dobro tretjino vsega občinskega izvoza. V tej delovni organizaciji dela 1360 delavcev, na leto pa naredijo 75.000 ton raznih vrst papirja in 3,5 milijona rolic tapet, vrednost teh izdelkov pa je 25 milijard dinarjev. Papirnice Vevče prodajo torej na tuje več kot polovico proizvodnje raznih vrst papirja in tapet.

Do sedaj smo se sami oskrbovali z devizami za reprodukcijo, je v pogovoru o njihovem poslovanju še povedal direktor Stane Ermenc, novi zakon pa to obrača na glavo. Bojimo se problemov s plačili, ki se lahko pojavijo v zvezi z blagom, kupljenim v uvozu. To pa bi utegnilo povzročiti resne motnje v proizvodnji.

Dodal je še: Ne zdi se nam prav, da je treba za opremo iz uvoza, namenjeno izdelavi blaga za izvoz, plačati tako visoke uvozne dajatve; včasih le-te vse skupaj znašajo tudi 38 odstotkov vrednosti uvožene opreme. Te dajatve so navadne davščine, ne pa pospeševalke posodabljanja industrije in povečevanja izvozne sposobnosti našega gospodarstva. Mi pa se moramo posodabljalati, če hočemo prodajati zlasti na konvertibilno področje. Le kvalitetno blago omogoča plasma na tujem trgu in doseganje svetovnih cen, sicer moramo prodajati po bistveno nižjih cenah, kar pa seveda pomeni siromašenje dohodka.

Prispevek je pripravila in fotografirala je DARJA JUVAN